

EKONOMIUTSKOTTETS UTLÅTANDE

7/2004 rd

Statsrådets utredning med anledning av kommissionens meddelande "Strategin för den inre marknaden — Prioriteringar för 2003—2006"

Statsrådets utredning med anledning av kommissionens lagstiftnings- och arbetsprogram för 2004

Statsrådets utredning med anledning av de centrala målen för Finlands EU-politik 2004

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Stora utskottet sände den 28 maj 2003 statsrådets utredning med anledning av kommissionens meddelande "Strategin för den inre marknaden — Prioriteringar för 2003—2006" (E 18/2003 rd), den 3 december 2003 statsrådets utredning med anledning av kommissionens lagstiftnings- och arbetsprogram för 2004 (E 88/2003 rd) och den 6 februari 2004 statsrådets utredning med anledning av de centrala målen för Finlands EU-politik 2004 (E 111/2003 rd) till ekonomiutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- medlem i Europeiska kommissionen Erkki Liikanen
- handelsråd Antti Riivari, handels- och industriministeriet
- finansråd Tapio Mutikainen, finansministeriet
- lagstiftningsråd Katri Kummoinen, justitministeriet

- överdirektör Tarmo Pukkila, avdelningschef Kari Välimäki och regeringssekreterare Mervi Kattelus, social- och hälsovårdsministeriet
- överinspektör Taina Nikula, miljöministeriet
- biträdande direktör Seppo Reimavuo, Konkurrensverket
- överdirektör, konsumentombudsman Marita Wilska, Konsumentverket
- chefen för internationella ärenden Markus Penttinen, Akava
- direktör Markku Koponen, näringspolitisk ombudsman Maritta Iso-Aho och näringspolitisk ombudsman Anna-Kaisa Auvinen, Servicearbetsgivarna rf
- biträdande direktör Matti Viialainen och europasekreterare Markku Jääskeläinen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- industripolitisk ombudsman Veijo Turunen, Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund TT
- chefsekonom Matti Koivisto, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf

- direktör Pentti Mäkinen, Centralhandelskammaren
- direktör Antti Neimala, Företagarna i Finland.

Samband med andra handlingar

Utskottet beslutade behandla E 18/2003 rd, E 88/2003 rd och E 111/2003 rd i ett sammanhang.

STATSRÅDETS UTREDNING

Strategin för den inre marknaden

Strategin för den inre marknaden är tillsammans med de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken och riktlinjerna för sysselsättningen ett av nyckelinstrumenten för samordningen av den ekonomiska politiken på EU-nivå. Samtliga tre samordningsinstrument har nu utformats med ett treårsperspektiv. Syftet är att säkerställa ett effektivare och mera konsekvent tillvägagångssätt i den ekonomiska politiken.

Som statsrådet ser det finns det just nu tre ytterst viktiga orsaker att höja effektiviteten på den inre marknaden. För det första gäller det att gå målmedvetet till väga om vi över huvud taget ska nå målet i Lissabonstrategin att göra Europa till världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsekonomi fram till 2010. För det andra innebär utvidgningen möjligheter för både nuvarande och nya medlemmar i unionen. För att möjligheterna ska kunna nyttiggöras måste grunden för den inre marknaden förstärkas och marknaden fås att fungera effektivare. För det tredje blir det på grund av långsammare ekonomisk tillväxt och uppkomst av arbetstillfällen allt viktigare med fortsatt omstrukturering för att förbättra den ekonomiska tillväxten. Det är nödvändigt att göra den inre marknaden effektivare för

att Europa ska klara sig bättre i den hårdnande konkurrensen.

Kommissionens lagstiftnings- och arbetsprogram

Kommissionens prioriteringar i den politiska strategin för 2004 är anslutningen av tio nya medlemsstater, stabilitet och hållbar tillväxt. Finland ställer sig bakom kommissionens mål att anslutningsprocessen för de tio nya medlemmarna slutförs på ett framgångsrikt sätt.

Kommissionens andra huvudmål är att påskynda genomförandet av målen i Lissabonstrategin.

De centrala målen för Finlands EU-politik

Statsrådets EU-ministerutskott antog den 30 januari 2004 ett dokument om de centrala målen för Finlands EU-politik 2004. Det omfattar vissa frågor som hör till ekonomiutskottets behörighet, som att integrera de nya medlemsstaterna i unionen, göra den ekonomiska politiken mera trovärdig, främja Lissabonprocessen och, som specialfråga, att driva på beredningen av kemikalielagstiftningen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Ekonomiutskottet har behandlat kommissionens lagstiftnings- och arbetsprogram och målen för Finlands EU-politik ingående, inte minst med avseende på strategin för den inre marknaden och EU:s konkurrenskraft. Detta utlåtande fokuserar på lagstiftningen om den inre marknaden. Investerings- och finansieringsfrågor har be-

handlats i utskottets utlåtande EkUU 6/2004 rd, som gällde Lissabonstrategin, EU:s finansieringsramar och EU:s sammanhållningspolitik.

En avgörande roll för unionens framtida ekonomiska utveckling spelar den allmänna ekonomiska utvecklingen, en hållbar offentlig ekonomi och finansieringen av välfärdssamhället speciellt med hänsyn till den utmaning en åldrande

befolkning innebär. Det är utomordentligt viktigt med tillväxt inom ekonomi och produktivitet. Därför måste det ses till att konkurrenskraften och produktiviteten i Europa förbättras inte minst i relation till Förenta staterna och Asien, men med bibehållen respekt för principen om bärkraftig utveckling. På många områden har Förenta staterna ökat sitt försprång i fråga om produktivitetstillväxt. En balanserad samordning av de tre nyckelområdena ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling är ett villkor för bättre konkurrenskraft.

Utskottet framhåller att EU står inför tre viktiga utmaningar i sin framtida verksamhet och framför allt i utvecklingen av den inre marknaden utifrån Lissabonstrategin. Oförmåga att svara på dessa utmaningar betyder att Lissabonmålen för konkurrenskraft blir ännu svårare att nå. Den första har att göra med unionens utvidgning och integreringen av de nya medlemsstaterna i unionens lagstiftning, efterlevnaden av lagstiftningen och en klanderfritt fungerande inre marknad. Den andra har att göra med att inte heller de nuvarande medlemmarna har verkställt gemensamma beslut och åtaganden för att utveckla den inre marknaden. Den tredje utmaningen hänför sig till nya lagstiftningsprojekt som visar sig svåra antingen på grund av kumulativa effekter som eventuellt innebär risker för konkurrenskraften eller på grund av problem med innehåll i förslagen.

Utskottet har i ett tidigare sammanhang konstaterat (EkUU 6/2004 rd) att utvidgningen innebär en betydande tillväxtpotential för unionen. Medaljens fransida är att de ekonomiska nyckeltalen, nationalinkomsten per capita, ökningen i produktiviteten och sysselsättningen efter utvidgningen till en union med 25 medlemmar innebär enorma utmaningar jämfört med den nuvarande unionen. Dessutom väcker det ytterligare vissa frågor hur det går med verkställigheten, tillämpningen och tillsynen över tillämpningen av gemenskapslagstiftningen. Unionen står inför en flerårig period då den största utmaningen är hur den utvidgade unionens rättsliga, administrativa och ekonomiska strukturer ska förstärkas så att utvidgningens tillväxtpotential kan nyttig-

göras på ett sätt som inte snedvrider den inre marknaden och konkurrensen. Denna förstärkningsfas kan antas leda till att det är skäl att gå övervägt och försiktigt till väga med att skapa en ny gemenskapslagstiftning. Avståndet till den verkliga genomförda gemenskapslagstiftningen får inte bli för stort om man vill undvika störningar på marknaden. Det gäller att koncentrera sig på de mest akuta och viktigaste nya projekten.

Ett brännande problem med strategin för den inre marknaden är vidare att inte ens de gamla medlemsstaterna genomför gemensamt överenskommen lagstiftning. Kommissionens uppföljningsrapport från januari visar att de viktigaste ekonomiska motorerna i EU, Tyskland och Frankrike, släpar mest efter i att genomföra gemenskapslagstiftning nationellt. Det har framhållits i många sammanhang att problemet med EU är att verkställa avtalade beslut, inte att få i gång nya processer eller att ställa upp nya mål. Kommissionen och medlemsstaterna bör därför inom de närmaste åren göra en kraftsatsning på genomförande av överenskommen lagstiftning och tillsynen över den. Detta har att göra med behovet att i samband med utvidgningen stärka unionens rättsliga, ekonomiska och administrativa strukturer. Kommissionen bör utnyttja de befogenheter den har för att åtgärda eftersläpningen i verkställigheten fullt ut.

Konkurrenskraftsaspekten bör ständigt vara framme i unionens nya lagstiftningsprojekt. Inte minst inom miljöområdet finns det gott om ny eller förestående gemenskapslagstiftning. Sakkunniga har vid utfrågningen i utskottet kommit med tunga argument för att det inte råder en sådan balans mellan olika delområden av hållbar utveckling att unionen skulle kunna bevara sin konkurrenskraft. Utskottet omfattar denna oro men erinrar samtidigt att insatser för en hållbar utveckling också har ansetts fungera som motor för tillväxten och konkurrenskraften i EU. Som ett konkret exempel på detta nämns utveckling och export av miljöteknik.

Utskottet anser att kommissionen i sin politiska strategi helt riktigt lyfter fram utvärderingen av den nya lagstiftningens verkningar. Det un-

derstryker att unionen inte bör ställa upp nya konkurrensbegränsningar. Ett centralt lagstiftningsprojekt i detta hänseende är förslaget till ny kemikalieförordning (REACH). Behandlingen är på hälft i utskottet och ståndpunkter kommer att formuleras i detalj längre fram.

Kommissionens förslag till en rad nya lagstiftningsprojekt är mycket ambitiösa också till sitt innehåll. Det viktigaste är sannolikt direktivet om den inre marknaden för tjänster. Sakkunniga lyfte vid utfrågningen fram den inre marknaden för tjänster som en möjlighet till bättre tillväxt och sysselsättning. Finländska företag har en stor potential för tjänsteexport och den fria rörligheten för tjänster stöter på många hinder i de stora medlemsstater som exporten går på. Men förslaget till tjänstedirektiv medger många omfattande begränsningar i medlemsstaternas reglerings- och övervakningsmöjligheter som måste prövas noga inte minst när det gäller transnationella tjänster. Inte heller denna fråga är slutbehandlad i utskottet och därmed finns det ingen anledning att slå fast sin ståndpunkt i detalj i detta sammanhang.

Det finns andra viktiga nya lagstiftningsprojekt och projekt som genomgår mangling i EU:s institutioner inom områdena energi, finansiella tjänster och försäkringstjänster, bolagsrätt, industriella rättigheter och upphovsrätt samt konsumentskydd. Bland redan beslutade lagstiftningsprojekt som väntar på att genomföras kan nämnas den inre marknaden för el och gas samt gemenskapslagstiftning om offentlig upphandling och konkurrensregler. Ur Finlands synvinkel främjas den inre marknaden bäst genom klara, noggrant avgränsade och förutsebara spelregler och ett effektivt rättsskydd för företagare och konsumenter. Ett annat viktigt mål är att avskaffa skattehindren på den inre marknaden. För en exportberoende öppen ekonomi som vår är det en uttrycklig fördel att den inre marknaden generellt sett fungerar hinderfritt.

Utlåtande

Ekonomiutskottet anför

att statsrådet och stora utskottet bör beakta det som sägs i utlåtandet.

Helsingfors den 31 mars 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jouko Skinnari /sd
vordf. Jari Leppä /cent
medl. Arto Bryggare /sd
Merikukka Forsius /gröna
Klaus Hellberg /sd
Esko Kiviranta /cent
Martti Korhonen /vänst

Miapetra Kumpula /sd
Jere Lahti /saml
Martin Saarikangas /saml
Sari Sarkomaa /saml
Juhani Sjöblom /saml
ers. Rauno Kettunen /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Pekka Nurminen.